

**Dagvaarding in hoger beroep
ex artikel 3:305a BW**

(sector civiel)

Vorige instantie: Rechtbank Den Haag, locatie Den Haag,
team handel

Zaaknummer / rolnummer: C/09/611015 / HA ZA 21-395

Heden, de dertiende maart tweeduizendendrieëntwintig, ten verzoeken van:

1. de **COÖPERATIEVE VERENIGING LAATSTE WIL U.A.** (*“Appellant 1” of “CLW”*), statutair gevestigd te Zutphen;
2. De heer **2.** (*“Appellant 2”*), wonende te X;
3. Mevrouw **3.** (*“Appellante 3”*), wonende te X;
4. De heer **4.** (*“Appellant 4”*), wonende te X;
5. Mevrouw **5.** (*“Appellante 5”*), wonende te X, gemeente X;
6. Mevrouw **6.** (*“Appellante 6”*), wonende te X;
7. Mevrouw **7.** (*“Appellante 7”*), wonende te X, gemeente X;
8. Mevrouw **8.** (*“Appellante 8”*), wonende te X, gemeente X;
9. Mevrouw **9.** (*“Appellante 9”*), wonende te X;
10. Mevrouw **10.** (*“Appellante 10”*), wonende te X, gemeente X;
11. De heer **11.** (*“Appellant 11”*), wonende te X, gemeente X;
12. De heer **12.** (*“Appellant 12”*), wondende te X;
13. Mevrouw **13.** (*“Appellante 13”*), wonende te X, gemeente X;
14. Mevrouw **14.** (*“Appellante 14”*), wonende te X;
15. Mevrouw **15.** (*“Appellante 15”*), wonende te X;
16. Mevrouw **16.** (*“Appellante 16”*), wonende te X, gemeente X;
17. De heer **17.** (*“Appellant 17”*), wonende te X;
18. De heer **18.** (*“Appellant 18”*), wonende te X;
19. De heer **19.** (*“Appellant 19”*), wonende te X;

20. Mevrouw **20.** (*“Appellante 20”*), wonende te X, gemeente X;
21. Mevrouw **21.** (*“Appellante 21”*), wonende te X;
22. Mevrouw **22.** (*“Appellante 22”*), wonende te X;
23. De heer **23.** (*“Appellant 23”*), wonende X;
24. Mevrouw **24.** (*“Appellante 24”*), wonende te X;
25. De heer **25.** (*“Appellant 25”*), wonende te X;
26. Mevrouw **26.** (*“Appellante 26”*), wonende te X;
27. De heer **27.** (*“Appellant 27”*), wonende te X;
28. De heer **28.** (*“Appellant 28”*), wonende te X, gemeente X;
29. De heer **29.** (*“Appellant 29”*), wonende te X;
30. De heer **30.** (*“Appellant 30”*), wonende te X;

De partijen worden hierna gezamenlijk aangeduid als *“Appellanten c.s.”*, appellante sub 1 ook *“CLW”* en appellanten nummers 2 tot en met 30 als *‘Appellanten’* of *“Mede-Appellanten”*,

te dezer zake domicilie kiezende te (1013 AE) Amsterdam aan de Westerdoksdijk 40 ten kantore van de advocaat mr. M.M.N.C. Schellekens, die in deze zaak tot advocaat wordt gesteld, met het recht van vervanging,

heb ik:

AAN

de publiekrechtelijke rechtspersoon **DE STAAT DER NEDERLANDEN** (Ministerie van Algemene Zaken & Ministerie van Volksgezondheid, Sport en Welzijn), zetelende te Den Haag, aldaar ten parkette van de edelhoogachtbare procureur-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden aan de Korte Voorhout 8 (2511 EK) te Den Haag, hierna aangeduid als *“Geïntimeerde”* of *“de Staat”*, die te dezer zake in de vorige instantie laatstelijk woonplaats gekozen heeft ten kantore van de advocaten mrs. W.I. Wisman en V.R. Koppe, kantoorhoudende aan de Bezuidenhoutseweg 57, 2594 AC 's-Gravenhage, op dat laatstgenoemde adres overeenkomstig het bepaalde in artikel 63 lid 1 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering dit exploit doende en afschrift van dit exploit latende aan:

AANGEZEGD, DAT:

1. Appellanten c.s. hierbij in hoger beroep komen van het door de rechtbank Den Haag, team handel, locatie Den Haag op 14 december 2022, in de zaak met zaak/rolnummer C/09/611015 / HA ZA 21-395 tussen Appellanten c.s. als eisers en geïntimeerde als gedaagde gewezen vonnis;

Voorts heb ik, deurwaarder, mijn exploit doende en afschrift latende als voormeld, Geïntimeerde

GEDAGVAARD:

2. Om op dinsdag zeven november tweeduizenden drieëntwintig, om 10:00 uur (de "**Roldatum**"), niet in persoon, maar vertegenwoordigd door een advocaat, te verschijnen ter zitting van het Gerechtshof Den Haag, sector civiel recht, alsdan en aldaar te houden in het Paleis van Justitie aan Prins Clauslaan 60, 2595 AJ Den Haag;

EN VOORTS AANGEZEGD DAT:

3. indien Geïntimeerde niet op de aangegeven wijze ter zitting verschijnt, het hof verstek zal verlenen, tenzij de voor de dagvaarding voorgeschreven formaliteiten niet in acht zijn genomen;
4. indien Geïntimeerde wel verschijnt, hij een griffierecht verschuldigd zal worden dat binnen vier (4) weken na verschijning in het geding dient te worden betaald; de hoogte van de griffierechten is vermeld in de meest recente bijlage behorend bij de Wet griffierechten burgerlijke zaken, die onder meer is te vinden op de website: www.rechtspraak.nl;
5. van een persoon die onvermogen is, een bij of krachtens de wet vastgesteld griffierecht voor onvermogenen wordt geheven, indien hij op het tijdstip waarop het griffierecht wordt geheven heeft overgelegd:
 - 1e een afschrift van het besluit tot toevoeging, bedoeld in artikel 29 van de Wet op de rechtsbijstand, of indien dit niet mogelijk is ten gevolge van omstandigheden die redelijkerwijs niet aan hem zijn toe te rekenen, een afschrift van de aanvraag om een toevoeging, als bedoeld in artikel 24, tweede lid, van de Wet op de rechtsbijstand, dan wel
 - 2e een verklaring van het bestuur van de raad voor rechtsbijstand, als bedoeld in artikel 7, derde lid, onderdeel e, van de Wet op de rechtsbijstand waaruit blijkt dat zijn inkomen niet meer bedraagt dan de inkomens bedoeld in de algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 35, tweede lid, van die wet;

6. indien Geïntimeerde op de aangewezen wijze ter zitting verschijnt maar het door verschijning verschuldigde griffierecht niet tijdig voldoet, het hof verstek zal verlenen en geen gelegenheid zal geven tot het voeren van verweer in hoger beroep of het instellen van incidenteel hoger beroep;
7. Appellanten c.s. op straffe van niet-ontvankelijkheid verplicht zijn deze dagvaarding aan te tekenen in het centraal register voor collectieve acties als bedoeld in artikel 3:305a, lid 7 BW jo. artikel 353 lid 1 Rv.

TENEINDE:

op nader aan te vullen gronden, te horen eisen en concluderen dat het Gerechtshof Den Haag bij arrest, voor zoveel mogelijk uitvoerbaar bij voorraad:

- I. het vonnis waarvan beroep zal vernietigen, en (in lijn met hetgeen in eerste aanleg is aangevoerd), opnieuw rechtdoende, bij arrest, de door Appellanten c.s. in eerste aanleg ingestelde vorderingen alsnog zal toewijzen;
- II. Geïntimeerde zal veroordelen in de proceskosten van beide instanties, de nakosten voor de advocaat daarbij inbegrepen, onder de bepaling dat indien de kosten niet binnen veertien dagen na de dag waarop het arrest is gewezen aan Appellanten c.s. zijn voldaan, daarover vanaf de veertiende dag wettelijke rente als bedoeld in artikel 6:119 BW verschuldigd is.

VERMELDINGEN OP GROND VAN ARTIKEL 1018C LID 1 RV

1. Artikel 1018c Rv bevat een aantal specifieke vereisten waaraan een dagvaarding moet voldoen waarmee een collectieve vordering bedoeld in artikel 3:305a BW wordt ingesteld. Appellanten c.s. hebben aan deze vereisten voldaan in de dagvaarding in eerste aanleg.
2. Onduidelijk is of artikel 343 Rv met zich brengt dat ook de appeldagvaarding aan deze vereisten moet voldoen. Voor de goede orde hebben Appellanten c.s. hieronder de vermeldingen opgenomen zoals genoemd in artikel 1018c lid 1 Rv. Aangezien de dagvaarding in eerste aanleg is geregistreerd en gepubliceerd in het centraal register voor collectieve acties, zullen Appellanten c.s. hieronder volstaan met een samenvatting onder verwijzing naar de dagvaarding in eerste aanleg en het vonnis van de rechtbank Den Haag van 22 juni 2022 waarin reeds is geoordeeld dat CLW en haar vorderingen de toets van artikel 1018c lid 5 Rv doorstaan.

Omschrijving van de collectieve vordering (art. 1018c lid 1 sub a - c Rv)

3. Deze zaak draait om het meest wezenlijke aspect van het menselijk bestaan: het leven zelf, de wijze waarop men dat leeft en de wijze waarop men afscheid

van dat leven neemt.¹ Namens CLW en 29 individuele appellanten die dit zelfbeschikkingsrecht op hun levenseinde in eigen regie wensen uit te oefenen althans hierbij bijstand wensen te verlenen, wordt uw Gerechtshof een oordeel gevraagd over de vraag of de overheid haar burgers een menselijk levenseinde in eigen regie mag onthouden.

4. Namens Appellanten c.s. is reeds in eerste aanleg – en zal nader in hoger beroep worden betoogd – dat uit het algemeen persoonlijkheidsrecht en uit het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens het recht voortvloeit op zelfbeschikking over leven en levenseinde. Het vrijwillig en weloverwogen beslissende individu heeft het fundamentele recht zelf te beschikken over de vraag of, het moment waarop en de manier waarop, hij zijn eigen leven beëindigt. Die beslissing moet bovendien samen met dierbaren kunnen worden genomen en worden beleefd. De Staat maakt dit evenwel onmogelijk, doordat hij hulp bij zelfdoding strafbaar stelt, de toegang tot een veilig laatste wil-middel beperkt, betrokkenen vervolgt en naasten criminaliseert wanneer zij hulp verlenen. Dat maakt dit fundamentele zelfbeschikkingsrecht tot een schijnrecht. In de onderhavige zaak wordt uw Gerechtshof verzocht aan deze misstand een einde te maken door het vonnis van de rechtbank Den Haag van 14 december 2022 te vernietigen en voor recht te verklaren dat de Staat onrechtmatig handelt door het verbod op hulp bij zelfdoding en het verschaffen van middelen daartoe onverkort in stand te laten en te handhaven.
5. Onderhavige zaak treedt in de voetsporen van eerdere procedures in Duitsland en in Oostenrijk. In Duitsland oordeelde het grondwettelijk hof dat iedereen, ongeacht leeftijd of ziekte, het recht heeft om het eigen leven te beëindigen. Ook heeft iedereen het recht om bij levensbeëindiging te worden geholpen door eenieder die hiertoe op vrijwillige basis bereid is. Deze twee grondrechten acht het Duitse hof fundamenteel. Het Duitse hof is van mening dat deze rechten ook daadwerkelijk moeten kunnen worden uitgeoefend en dat de overheid daarvan geen schijnrecht mag maken. In Oostenrijk kwam het grondwettelijk hof aldaar tot een vergelijkbare conclusie: een beslissing uit vrije wil te sterven moet worden gerespecteerd. De overheid mag daar niet op ingrijpen. Beide uitspraken volgen uit in het algemeen persoonlijkheidsrecht besloten liggende waarborgen en uit het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, zoals dat ook is vastgelegd in het Europese Verdrag van de Rechten van de Mens. Deze ontwikkelingen in Europa vormen bewijs van de intrinsieke deugdelijkheid van de vorderingen van Appellanten c.s.
6. Deze rechtsgang hier te lande is dringend nodig. De huidige euthanasiewetgeving is een zeer groot goed, maar voorziet niet in de behoefte van een grote groep mensen met een naar hun mening voltooid leven of andere personen van wie onderzoek heeft aangetoond dat zelfbeschikking over het

¹ Dagvaarding in eerste aanleg, Hoofdstuk 1, vindbaar op <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/rbdha-clw-vs-de-staat-der-nederlanden.pdf>

eigen levenseinde onontbeerlijk is of personen die hier bijstand aan willen verlenen. Bovendien blijft de politieke discussie op dit punt steken, terwijl aanzienlijk maatschappelijk draagvlak bestaat voor de toekenning van een recht zelf te beslissen over het eigen levenseinde in eigen regie of de medewerking daaraan. In de onderhavige zaak wensen Appellanten c.s. een rechterlijk oordeel te verkrijgen dat bevestigt dat jegens diegenen die vrijwillig en weloverwogen willen beschikken over het eigen levenseinde onrechtmatig wordt gehandeld door het verbod op hulp bij zelfdoding onverkort te handhaven. Dit oordeel is nodig om de impasse te doorbreken en, net als in Duitsland en Oostenrijk, de wetgever aan te sporen de ontoelaatbare beperkingen op het recht op zelfbeschikking weg te nemen.

7. Bovenstaande vordering is eenvormig voor alle Appellanten en de door CLW vertegenwoordigde leden en leent zich – zoals de rechtbank Den Haag ook onderkent in haar vonnis van 14 december 2022– dan ook goed voor een collectieve actie.²

1.2 Ontvankelijkheid van de Coöperatie Laatste Wil ex artikel 3:305a BW (artikel 1018c lid 1 sub d Rv)

8. Appellante sub 1, CLW, is ontvankelijk in haar vorderingen op grond van artikel 3:305a BW.³ Op grond van artikel 3:305a lid 1 BW kan een stichting of vereniging met volledige rechtsbevoegdheid een eis instellen bij de rechter die strekt tot de bescherming van gelijksoortige belangen van andere personen, voor zover die stichting of vereniging op grond van haar statuten deze belangen behartigt en deze belangen voldoende zijn gewaarborgd. Zoals uitvoerig is toegelicht in de inleidende dagvaarding in eerste aanleg, is CLW een in 2013 opgerichte coöperatieve vereniging met momenteel ruim 29.230 leden, die in de onderhavige procedure zowel haar eigen belangen als ook een allesomvattend collectief belang van andere personen behartigt. CLW is dus representatief voor behartiging van het hier in het geding zijnde belang, dat door Geïntimeerde wordt geschonden.
9. De leden van CLW streven tezamen met CLW naar éénzelfde doel: het verkrijgen van de mogelijkheid tot een waardig zelfverkozen levenseinde in eigen regie, binnen de wettelijke kaders. Dit belang is bij uitstek een gelijksoortig belang en is zowel het ultieme doel van CLW als het doel van haar leden. Het behartigen van dit belang – en de daaraan verwante belangen –

² Rechtbank Den Haag 22 juni 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:8056, r.o. 3.2; dagvaarding in eerste aanleg, Hoofdstuk 1, vindbaar op . <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/rbdha-clw-vs-de-staat-der-nederlanden.pdf>

³ Rechtbank Den Haag 22 juni 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:8056; dagvaarding in eerste aanleg, Hoofdstuk 2, vindbaar op . <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/rbdha-clw-vs-de-staat-der-nederlanden.pdf>

vormen de kern van de doelstelling van CLW. Dit staat tevens vermeld in de Statuten onder artikel 3 lid 1.⁴

10. Bij de vordering van Appellanten c.s. is een zeer groot aantal Nederlanders betrokken. Het voeren van deze collectieve vordering is echter efficiënter en effectiever dan het instellen van een individuele vordering; CLW is met ruim 29.230 leden goed geëquipeerd om de kosten van deze zaak te dragen. Door de breed opgezette organisatie is CLW zeer goed geïnformeerd omtrent de aan de orde zijnde belangen, de politieke standpunten en rechtsvergelijkende informatie. De te beantwoorden feitelijke en rechtsvragen zijn bovendien eenvormig en daarmee gemeenschappelijk. Het is goed mogelijk voor de rechter te abstraheren van specifieke feitelijke omstandigheden van de individuele betrokkenen. Dit blijkt uit de simpele verklaringen voor recht die wordt gevorderd voor alle betrokkenen.
11. De rechtbank Den Haag stelt in haar vonnis d.d. 22 juni 2022 vast dat CLW als coöperatieve vereniging voldoet aan de eisen van art. 3:305a lid 1 BW:

“CLW heeft toegelicht dat zij opkomt voor zowel het algemeen belang (het belang dat burgers de mogelijkheid krijgen op een menselijke levenseinde in eigen regie dat niet door de overheid ontoelaatbaar wordt beperkt) als voor het collectief belang (het gebundelde belang van de leden van CLW op het beschermen van het zelfbeschikkingsrecht voor een zelfgekozen levenseinde). CLW behartigt, en komt op voor deze collectieve belangen op grond van haar statuten. De rechtsvordering van CLW strekt daarmee tot bescherming van gelijksoortige belangen van andere personen, deze belangen worden door haar ingevolge haar statuten behartigd en zijn voldoende gewaarborgd.”⁵

CLW is derhalve – tevens in hoger beroep – bevoegd onderhavige collectieve actie te initiëren dan wel voort te zetten op grond van artikel 3:305a BW jo. artikel 1018c lid 1 Rv.

1.3 Geen winstoogmerk, nauwe band en overleg (artikel 3:305a lid 3 BW)

12. Voorts oordeelt de rechtbank in haar vonnis d.d. 22 juni 2022 dat CLW onweersproken heeft gesteld dat is voldaan aan het vereiste van artikel 3:305a lid 3 aanhef en onder a BW dat de bestuurders betrokken bij de oprichting van de rechtspersoon en hun opvolgers geen winstoogmerk hebben dat via de

⁴ Zie <https://laatstewil.nu/organisatie/bestuur-en-toezichhouders/> voor de statuten van CLW d.d. 23 januari 2015 en het organisatieschema van de CLW d.d. maart 2022.

⁵ Rechtbank Den Haag 22 juni 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:8056, r.o. 3.6.; dagvaarding in eerste aanleg, Hoofdstuk 2, vindbaar op . <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/rbdha-clw-vs-de-staat-der-nederlanden.pdf>

rechtspersoon wordt gerealiseerd.⁶ Ook is in voldoende mate gebleken van voorafgaand overleg (of pogingen tot het voeren van minnelijk overleg) over de vordering voordat tot dagvaarding is overgegaan (art. 3:305a lid 3 aanhef en onder c BW). Tot slot heeft CLW voldoende aannemelijk gemaakt dat het voeren van deze collectieve procedure – gegeven dat de rechtsvordering(en) een voldoende nauwe band hebben met de Nederlandse rechtssfeer – efficiënter en effectiever is dan het instellen van individuele vorderingen van burgers die zelfbeschikkingsrecht wensen te krijgen over een zelfgekozen levenseinde en die zich gedupeerd voelen door het verbod op hulp bij zelfdoding. CLW is statutair gevestigd in Nederland en houdt tevens kantoor in Nederland. Ten overvloede geldt nog dat de onrechtmatigheid waarop de rechtsvorderingen in casu zien plaatsvindt in Nederland. De slotsom is dat de collectieve vorderingen van CLW voldoen aan de eisen van artikel 1018c lid 5 Rv.

1.4 Lichter ontvankelijkheidsregime van toepassing (artikel 3:305a lid 6 BW)

13. Bij vonnis van 22 juni 2022 heeft de rechtbank Den Haag geoordeeld dat het lichte regime van artikel 3:305a lid 6 BW van toepassing is. De vorderingen van CLW strekken niet tot het verkrijgen van een schadevergoeding in geld, maar zijn ingesteld met een ideëel doel en met het oog op de belangen van burgers tot het verkrijgen van en het bijstand verlenen bij, een waardig zelfgekozen levenseinde in eigen regie binnen de wettelijke kaders, van wie geen (rechtstreeks) financieel belang in het geding is. Daarmee is voldaan aan de eisen van artikel 3:305a lid 6 BW en behoeft dus niet te worden getoetst aan de ontvankelijkheidsvereisten van lid 2, subonderdelen a tot en met e, en lid 5 van artikel 3:305a BW, hoewel CLW ook hieraan materieel voldoet.⁷ Kortom, appellanten zijn ontvankelijk in onderhavige procedure. Ofschoon Appellanten een beroep doen op de toepasselijkheid van het lichte regime ingevolge art. 3:305a lid 6 BW voert CLW subsidiair aan dat CLW ook aan de overige eisen van art. 3:305a lid 2 BW: voldoet. Bovendien is hiervoor reeds aangegeven dat de onderhavige vorderingen nauw verbonden zijn met de Nederlandse rechtssfeer omdat het de Nederlandse Strafwet is die een verbod behelst op hulp bij zelfdoding.

1.5 CLW treedt op als exclusieve belangenbehartiger (art. 1018c lid 1 sub e Rv)

14. Zoals uiteengezet in de inleidende dagvaarding in eerste aanleg onder randnummer 17, voldoet CLW aan alle vereisten zoals neergelegd in artikel

⁶ Rechtbank Den Haag 22 juni 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:8056, r.o. 3.7.; dagvaarding in eerste aanleg, Hoofdstuk 2, vindbaar op . <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/rbdha-clw-vs-de-staat-der-nederlanden.pdf>

⁷ Rechtbank Den Haag 22 juni 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:8056, r.o. 3.4 & 3.5.; dagvaarding in eerste aanleg, Hoofdstuk 2, vindbaar op . <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/rbdha-clw-vs-de-staat-der-nederlanden.pdf>

1018c lid 1 Rv.⁸ Zo is CLW bij uitstek geschikt om aangewezen te worden als Exclusieve Belangenbehartiger voor deze collectieve vordering, ingeval andere collectieve vorderingen voor dezelfde gebeurtenis overeenkomstig artikel 1018d BW worden ingesteld. Bij vonnis van 22 juni 2022 heeft de rechtbank Den Haag CLW ook aangewezen als exclusieve belangenbehartiger op grond van artikel 1018e Rv. CLW kan ook in hoger beroep optreden als exclusieve belangenbehartiger, nu CLW de benodigde juridische en feitelijke kennis en ervaring heeft om in deze procedure als exclusieve belangenbehartiger op te treden.

1.6 De verplichting van Appellanten om van de zaak aantekening te maken in het register (art. 1018 lid 1 sub f Rv)

15. Op grond van het bepaalde in artikel 1018e lid 5 Rv heeft CLW in eerste aanleg aantekening van de zaak in het centraal register voor collectieve acties als bedoeld in artikel 3:305a lid 7 BW gedaan en aan alle eisen voldaan, zodat ook andere belangenorganisaties en/of belanghebbenden op de hoogte zijn van deze collectieve vordering. Appellanten zullen ook onderhavige appeldagvaarding tijdig ter griffie indienen en laten registreren in het centraal register voor collectieve acties.

De kosten deze zijn voor mij, deurwaarder, €

Deurwaarder

Wordt behandeld door	Postadres	Telefoon
Blenheim Advocaten	Postbus 10302	T +31 (0)20 52 10 100
mr. M.M.N.C. Schellekens	1001 EH Amsterdam	F +31 (0)20 52 10 101
	E-mail	
	martynschellekens@blenheim.nl	

⁸ dagvaarding in eerste aanleg, Hoofdstuk 2, vindbaar op <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/rbdha-clw-vs-de-staat-der-nederlanden.pdf>